

Sygn. akt III AUa 241/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)
Sędziowie:	Jolanta Hawryszko Beata Góraska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 11 marca 2021 r. w S.

sprawy I. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przeliczenie emerytury

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 6 lutego 2020 r., sygn. akt VI U 1103/18

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołania.

Beata Góraska	Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk	Jolanta Hawryszko
---------------	----------------------------------	-------------------

Sygn. akt III AUa 241/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 17.10.2018 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił I. P. prawa do wypłaty emerytury z rekompensatą.

Kolejną decyzją z 17.10.2018 roku, znak: (...), organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury od dnia 1.09.2018 roku, tj. od miesiąca, w którym ubezpieczona złożyła wniosek.

I. P. odwołała się od obu tych decyzji. Wniosła o ustalenie, że w pracowała w warunkach szczególnych w Zakładach (...) S.A. w G., tj. przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych (praca obciążająca narząd wzroku i wymagająca precyzyjnego widzenia).

W odpowiedzi na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o ich oddalenie. Podał, że stanowisko pracy wskazane w jej świadectwie pracy: starszy operator urządzeń przygotowywania danych nie odpowiada ściśle stanowisku wskazanemu w świadectwie pracy skarżącej z dnia 31.07.2017 roku, gdzie w zarządzeniu resortowym Ministra Przemysłu Chemicznego i lekkiego z 7.07.1987 roku podano: obsługa mikroskopów i monitorów ekranowych.

Postanowieniem z 29.11.2018 roku Sąd połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawę z odwołań od obu spornych decyzji, celem ich dalszego prowadzenia pod sygnaturą akt VI U 1103/18.

Wyrokiem z dnia 6 lutego 2020 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżone decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 17 października 2018 roku znak (...) i z dnia 17 października 2018 roku znak (...) w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej I. P. prawo do wypłaty emerytury z rekompensatą oraz zasądził od pozwanego na rzecz ubezpieczonej kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

I. P. urodziła się (...). Z zawodu jest technikiem chemikiem, ukończyła (...)

Decyzją z 30.08.2018 roku ubezpieczona miała ustalone prawo do emerytury. Wypłata świadczenia była zawieszona z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

W dniu 28.09.2018 roku ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne obliczenie świadczenia, uruchomienie wypłaty emerytury wraz z rekompensatą za pracę w szczególnych warunkach.

Decyzją z 17.10.2018 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił I. P. prawa do wypłaty emerytury z rekompensatą, bowiem stanowisko pracy wskazane w jej świadectwie pracy: starszy operator urządzeń przygotowywania danych w Zakładach (...) S.A. w G., nie odpowiada ściśle stanowisku wymienionemu w wykazie, dziale, pozycji i punkcie zarządzenia resortowego Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 7.07.1987 roku (obsługa mikroskopów i monitorów ekranowych). Skoro ubezpieczona nie posiada 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych udokumentowanych na dzień 31.12.2008 roku, to nie przysługuje prawo do emerytury z rekompensatą.

Kolejną decyzją z 17.10.2018 roku, (...), organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury od dnia 1.09.2018 roku, tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Wysokość świadczenia ustalono na podstawie art. 24, art. 26 i art. 135 ustawy z 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 233 780,85 zł; kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego: 539 335,43 zł; średnie dalsze trwanie życia: 221,70 miesięcy; emerytura wyniosła: 3 487,22 zł.

I. P. odwołała się od obu decyzji z dnia 17.10.2018 roku.

Ubezpieczona w okresie od 26.08.1974 roku do 31.08.1991 roku była zatrudniona w Zakładach (...) S.A. w G. w pełnym wymiarze godzin pracy, gdzie:

- od 26.08.1974 roku do 18.09.1974 roku (24 dni) pracowała jako operator urządzeń mechanicznych obróbki włókna;
- od 19.09.1974 roku do 1.02.1981 roku (6 lat, 4 miesiące, 13 dni) pracowała jako laborant;
- od 2.02.1981 roku do 31.08.1991 roku (10 lat, 6 miesięcy i 27 dni) przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych.

Stanowisko pracy skarżącej w spornym okresie od 2.02.1981 roku do 31.08.1991 roku zostało określone jako: starszy operator urządzeń przygotowywania danych. Razem z ubezpieczoną pracowała również A. S.. Praca ubezpieczonej polegała na wprowadzaniu danych z postaci papierowej do komputera (...). Informacjami wprowadzanymi przez ubezpieczoną były: płace pracowników, dokumenty działu finansowego, zaopatrzenia, a także usługi wprowadzania danych z polski, przychodni lekarskich, klubów sportowych. Komputery na których pracowała ubezpieczona były pierwszymi komputerami w (...) i w G. Ekran monitorów nie posiadały zabezpieczeń. Skarżąca przez 8 godzin dziennie wprowadzała dane do komputera. Dane były następnie zapisywane na taśmę magnetyczną. Monitory były niewielkie; tło było szare, zaś napisy pomarańczowe.

Ubezpieczona ma staż pracy w szczególnym charakterze wynoszący ponad 15 lat.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione.

Wstępnie Sąd Okręgowy wskazał, że spór między ubezpieczoną i organem rentowym dotyczył posiadania przez ubezpieczoną 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Koncentrował się na zasadności nieuwzględnienia przez pozwanego do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od 2.02.1981 roku do 31.08.1991 roku (10 lat, 6 miesięcy i 27 dni) kiedy to ubezpieczona pracowała przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych w Zakładach (...) S.A. w G. Pozwany organ rentowy odmówił doliczenia tego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych podnosząc, że stanowisko pracy wskazane w świadectwie pracy tj. starszy operator urządzeń przygotowywania danych nie odpowiada ściśle stanowisku wskazanemu w świadectwie pracy, gdzie w zarządzeniu resortowym Ministra Przemysłu Chemicznego i lekkiego z 7.07.1987 roku podano: obsługa mikroskopów i monitorów ekranowych.

Sąd Okręgowy zauważył, że zgodnie z art. 21 ust. 1 i 2 ustawy z 19.12.2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U.2018.1924 j.t.; dalej jako ustawa o emeryturach pomostowych), rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy z 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018, poz. 1270; dalej jako ustawa emerytalna), wynoszący co najmniej 15 lat. Zgodnie zaś z art. 23 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych, ustalenie prawa do rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę. Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy emerytalnej.

Przesłankami nabycia prawa do rekompensaty są zatem:

- 1/ utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę we wcześniejszym wieku emerytalnym w związku z wygaśnięciem po dniu 31.12.2008 roku - w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31.12.1948 roku, a przed dniem 1.01.1969 roku - podstawy prawnej przewidującej takie uprawnienie;
- 2/ niespełnienie przez ubezpieczonego warunków do nabycia prawa do emerytury pomostowej;
- 3/ legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej;
- 4/ niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie emerytalnej.

Prawo do rekompensaty mają osoby urodzone po 1948 roku, które przed dniem 1.01.2009 roku wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy emerytalnej. Przy ustalaniu tego okresu stosuje się zatem analogiczne zasady, jak dla wcześniejszej emerytury na podstawie art. 32 ustawy emerytalnej.

W art. 32 ustawy emerytalnej określono zasady ustalania prawa do emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Zgodnie z tym przepisem, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1.01.1949 roku, będący pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się zaś pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa emerytalna jest rozporządzenie Rady Ministrów z 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43; dalej jako rozporządzenie).

Zgodnie z § 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia, okresy pracy w szczególnych warunkach, na podstawie posiadanej dokumentacji, stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Jednakże, judykatura pozwala na dowodzenie w inny, niż wskazany w § 2 ust. 2 rozporządzenia, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach. W uchwale z dnia 27 maja 1985 roku (III UZP 5/85, LEX nr 14635) Sąd Najwyższy wskazał, że w postępowaniu przed okręgowymi zakładami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia z zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. W uzasadnieniu uchwały, Sąd Najwyższy wskazał, że sąd jest uprawniony do przeprowadzenia dowodu ze świadków na okoliczność takiego zatrudnienia – jeżeli okaże się, że jest to konieczne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy. Dowód z zeznań świadków podlega ocenie sądu na tle okoliczności sprawy i treści zebranego materiału dowodowego. Nie można bowiem przypisać ustawodawcy zamiaru, ażeby tak istotne kwestie, mające wpływ na ustalenie prawa do świadczeń emerytalno – rentowych, powierzył tylko zakładom pracy, skoro jest notoryjnie znane, że zakłady pracy często nie posiadają dokumentacji z uwagi na upływ czasu, reorganizację lub zniszczenie z innych przyczyn. Prowadziłoby to w wielu przypadkach do przyznania pracownikom, którzy byli zatrudnieni w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, zaniżonych świadczeń, a nawet pozbawienia świadczeń. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 roku (III UZP 48/84, LEX nr 14630) oraz w uchwale z dnia 10 marca 1984 roku (III UZP 6/84, LEX nr 14625): „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.” Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu, w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14.09.2007 r., III UK 27/07, Legalis).

Celem ustalenia czy ubezpieczona w spornym okresie od 2.02.1981 roku do 31.08.1991 roku (10 lat, 6 miesięcy i 27 dni) wykonywała pracę w warunkach szczególnych, Sąd Okręgowy dopuścił dowód dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i aktach organu rentowego oraz dowód z zeznań świadka A. S. i zeznań ubezpieczonej. Przeprowadził ponadto dowód z opinii biegłego z zakresu BHP. Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pozwoliła,

w ocenie Sądu Okręgowego, na wliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych spornego okresu od 2.02.1981 roku do 31.08.1991 roku, co łącznie dawało skarżącej okres ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Sąd pierwszej instancji wskazał przy tym, że przy rozpoznawaniu wniosku ubezpieczonej organ rentowy dysponował świadectwem pracy w warunkach szczególnych z dnia 31.07.2017 roku, wystawionym przez pracodawcę. W dokumencie tym wskazano, że w okresie od 2.02.1981 roku do 31.08.1991 roku zajmowane przez ubezpieczoną stanowisko pracy: starszy operator urządzeń przygotowywania danych, należało zakwalifikować jako prace różne – prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych. Pracodawca jako podstawę prawną powołał Wykaz A, Dział XIV, poz. 5, pkt 5 Załącznika nr 1 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. oraz Wykaz A, Dział XIV, poz. 5 -Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Sąd Okręgowy, rozpoznając niniejszą sprawę, weryfikując dokumentację sporządzoną przez pracodawcę wnioskodawczyni oraz oceniając pozostały materiał dowodowy zgromadzonych w sprawie, w opinię biegłego, dokonując rozstrzygnięcia oparł się na poglądzie Sądu Najwyższego, zawartym w wyroku z 1.06.2010 roku (II UK 21/10, LEX 619638), zgodnie z którym dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z 7.02.1983 roku.

W rezultacie Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zachowanej dokumentacji, zeznań świadka i wnioskodawczyni oraz opinii biegłego, że w spornym okresie skarżąca wykonywała prace przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Świadectwo pracy z dnia 31.07.2017 roku, uznane przez Sąd Okręgowy za wiarygodne co do spornego okresu (i wyrażonej konsekwentnie w tym dokumencie przez pracodawcę faktu świadczenia przez ubezpieczoną pracy przy obsłudze komputerów w wymiarze 8 godzin dziennie), spójnych i również konsekwentnych zeznaniach świadka A. S. jak też zeznań samej wnioskodawczyni, pozwoliły w pełni na określenie, a następnie przyjęcie, że praca wykonywana w spornym okresie przez ubezpieczoną, była wykonywana w warunkach szczególnych. Faktycznie wykonywała ona czynności przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych. Ten rodzaj pracy wymieniony jest w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku, w Wykazie A, Dział XIV (prace różne), poz. 5 (prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia – w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych). Również w wykazie A, Dział XIV, poz. 5, pkt 5 Załącznika nr 1 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. (Dz. Urz. Nr 4) wymieniono prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia – w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych. Potwierdziła to opinia biegłego z zakresu BHP który wyraźnie wskazał, że ubezpieczona w spornym okresie pracowała w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy dał tej opinii wiarę albowiem korespondowała z pozostałym materiałem dowodowym. Była logiczna i spójna. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, zastrzeżenia organu rentowego do tej opinii były bezzasadne, ponieważ powoływały się na skąpy materiał dowodowy. Tymczasem pozwany nie powołał żadnych dowodów podważających dowody zawnioskowane przez ubezpieczoną.

Zakres powierzonych ubezpieczonej zadań, potwierdzonych zeznaniami świadka A. S., wobec braku dowodów przeciwnych, w ocenie Sądu Okręgowego potwierdza okoliczności wykonywania stałej i w pełnym wymiarze czasu pracy przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych. Świadek A. S. pracująca na takim samym stanowisku jak ubezpieczona nabyła prawo do świadczeń przedemerytalnych, do których uwzględniono jej – jako staż pracy w warunkach szczególnych – okres zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. w G. przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych.

Sąd Okręgowy na zakończenie nadmieniał, że nie każda praca z użyciem komputera, zwłaszcza w dzisiejszych czasach, może być a priori uznawana jako wykonywana w szczególnych warunkach, gdyż mogłoby to prowadzić do nieuprawnionego twierdzenia, że każdy pracownik korzystający w pracy z komputera jest zatrudniony w warunkach szczególnych. Podstawowym ustawowym założeniem i zarazem zasadniczym kryterium ustalania uprawnień z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach pracy mogą być tylko okresy zatrudnienia przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Takiej kwalifikacji podlega wyłącznie szkodliwa praca przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych, szczególnie obciążająca wzrok pracownika. Tylko więc okresy wykonywania zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy kreują i wypełniają weryfikowalne kryterium uznania pracy o cechach znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznego stopnia uciążliwości, lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. W okolicznościach niniejszej sprawy należy wziąć pod uwagę, że ubezpieczona wykonywała stale i w pełnym wymiarze godzin pracy pracę przy obsłudze monitora komputerowego, który wówczas nie posiadał wymaganych współcześnie zabezpieczeń ochronnych, a praca taka niewątpliwie znacznie obciążała narząd wzroku pracownika.

Sąd Okręgowy zauważył zatem, że w okresie od 2.02.1981 roku do 31.08.1991 roku (10 lat, 6 miesięcy i 27 dni) ubezpieczona pracowała w warunkach szczególnych przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych. Pozostałego okresu zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. w G. pozwany organ rentowy nie kwestionował. W spornej decyzji (jak i w odpowiedzi na odwołanie) wyraźnie wskazał, iż nie uwzględnił ubezpieczonej do stażu pracy w warunkach szczególnych jedynie okresu od 2.02.1981 roku do 31.08.1991 roku. Doliczenie zatem okresu 10 lat, 6 miesięcy i 27 dni do pozostałego okresu zatrudnienia ubezpieczonej w (...) S.A., który nie był przez ZUS kwestionowany, powoduje że wnioskodawczyni spełniła wszystkie przesłanki do nabycia prawa dożądanego świadczenia, bowiem legitymuje się ponad 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, na dzień 31.12.2008 roku.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 K.p.c., w związku z powołanymi wyżej przepisami, Sąd pierwszej instancji orzekł jak w punkcie I wyroku.

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 K.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 roku, poz. 265) Sąd meriti zasądził od pozwanego na rzecz skarżącej kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy zaskarżając wyrok w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 325 k.p.c. poprzez niewskazanie w sentencji zaskarżonego wyroku od kiedy przysługuje ubezpieczonej prawo do wypłaty emerytury z rekompensatą. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, apelacja organu rentowego była zasadna, aczkolwiek z innych przyczyn niż w niej podane. W ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok Sąd Okręgowy jest nietrafny z uwagi na naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej oraz art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych.

Tytułem wstępu wskazać należy, że postępowanie apelacyjne ma merytoryczny charakter i jest dalszym ciągiem postępowania rozpoczętego przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Rozważając zakres kognicji sądu odwoławczego, Sąd Najwyższy stwierdził, iż sformułowanie „w granicach apelacji” wskazane w tym przepisie oznacza, iż sąd drugiej instancji między innymi rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia (niniejszy wyrok został zaskarżony w całości), dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestaje na materiale zebranym w pierwszej instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji oraz kontroluje poprawność

postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostając związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, ale biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, OSN 2008/6/55).

Kognicja sądu apelacyjnego obejmuje zatem „rozpoznanie sprawy” i to w taki sposób, w jaki mógł i powinien uczynić to sąd pierwszej instancji, którego wyłączna funkcja rozpoznawcza nie budzi żadnych wątpliwości. W każdej sytuacji podstawą wyroku sądu apelacyjnego – podobnie jak sądu pierwszej instancji – są dokonane przez ten sąd ustalenia faktyczne, czego nie zmienia możliwość posłużenia się przez sąd odwoławczy dorobkiem sądu pierwszej instancji i uznania ustaleń za własne. Należy przy tym podkreślić – co mocno zaakcentował Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z dnia 23 marca 1999 III CZP 59/98 OSN 1999 z. 7-8 poz. 124, której nadano moc zasady prawnej – że ustalenia sądu pierwszej instancji nie są dla sądu drugiej instancji wiążące, zatem obowiązek dokonywania ustaleń istnieje niezależnie od tego, czy wnoszący apelację podniósł zarzut dokonania wadliwych ustaleń faktycznych lub ich braku. Dokonanie przez sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych umożliwia temu sądowi – stając się zarazem jego obowiązkiem – ustalenie podstawy prawnej wyroku, a więc dobór właściwego przepisu prawa materialnego, jego wykładnię oraz podjęcie aktu subsumpcji. Zgodnie z podstawowymi zasadami procesu cywilnego, określającymi relacje między stroną i sądem, sąd apelacyjny – bez względu na stanowisko stron oraz zakres zarzutów – powinien stosować właściwe przepisy prawa materialnego, a więc także usunąć ewentualne błędy prawne sądu pierwszej instancji. Nienaprawienie tych błędów byłoby równoznaczne ze świadomym ich powieleniem w postępowaniu rozpoznawczym na wyższym szczeblu instancji, czego – zważywszy na istotę wymiaru sprawiedliwości i cele postępowania odwoławczego – nie można zaakceptować.

W obecnym modelu procedury cywilnej sąd odwoławczy nie ogranicza się zatem wyłącznie do kontroli orzeczenia sądu pierwszej instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a kontrolując prawidłowość zaskarżonego orzeczenia, pełni również funkcję sądu merytorycznego, który może rozpoznać sprawę od początku, uzupełnić materiał dowodowy lub powtórzyć już przeprowadzone dowody, a także poczynić samodzielnie ustalenia na podstawie materiału zebranego w sprawie. Dokonanie ustaleń faktycznych umożliwia bowiem sądowi drugiej instancji ustalenie podstawy prawnej wyroku, a więc dobór właściwego przepisu prawa materialnego, jego wykładnię oraz dokonanie aktu subsumpcji. Tym samym postępowanie apelacyjne – choć odwoławcze – ma charakter merytoryczny (zob. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 roku, sygn. III CZP 59/98, publ. OSNC 1999/7-8/124; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, Nr 6, poz. 55 i powołane tam orzecznictwo).

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny dokonał własnych ustaleń faktycznych. I tak Sąd Apelacyjny ustalił, że I. P. urodziła się (...).

W dniu 18 września 2003 r. ubezpieczona złożyła wniosek o ustalenie kapitału początkowego, do którego dołączyła świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach za wystawione przez w dniu 4 sierpnia 1996 roku przez Zakłady (...): Spółkę Akcyjną w G., zgodnie z którym wykonywała pracę w szczególnych warunkach od 26 sierpnia 1974 r. do 1 lutego 1981 r. jako laborant i od 2 lutego 1981 r. do 31 sierpnia 1991 r. jako starszy operator urządzeń przetwarzania danych.

Na dzień 31 grudnia 1998 roku organ rentowy ustalił okres ubezpieczenia w wymiarze 23 lat 11 miesięcy i 5 dni, nieskładkowe podlegające zaliczeniu w wymiarze 4 miesięcy i 12 dni.

Dowód: wniosek o ustalenie kapitału początkowego z 18.09.2003 r. – k 1 plik KPU

- świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych – k. 7 plik KPU

- wykaz wprowadzonych okresów ubezpieczenia – k. 37-40 plik KPU

W dniu 22 listopada 2006 roku ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę. Organ rentowy ustalił wówczas staż pracy w wymiarze 32 lat 1 miesiąca i 8 dni i decyzją z dnia 29 grudnia 2006 roku odmówił jej prawa do emerytury na podstawie art. 46-50 oraz 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy wskazał, że ubezpieczona legitymuje się wymaganym stażem ubezpieczeniowym (okresy składkowe 31 lat 2 miesiące i 28 dni), o którym mowa w art. 29 i 32 ustawy emerytalnej, jednakże nie osiągnęła jeszcze wymaganego wieku 55 lat uprawniającego do tzw. emerytury wcześniejszej.

Dowody: wniosek o emeryturę z dnia 22.11.2006 r. – k 1 plik I akt rentowych

- decyzja z 29.12.2006 r. – k. 29 plik I akt rentowych

Ubezpieczona skończyła 55 lat w dniu 14 września 2009 roku jednakże nie skorzystała z prawa do ubiegania się o przyznanie emerytury wcześniejszej. Z wnioskiem o emeryturę wystąpiła dopiero w dniu 22 sierpnia 2016 roku po osiągnięciu wieku powszechnego.

Niesporne, a nadto: wniosek o emeryturę z 22.08.2016 r. – k. 1plik III akt rentowych

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2016 r. znak (...) przyznano ubezpieczonej prawo do emerytury w kwocie zaliczkowej, jednakże wypłata emerytury podlegała zawieszeniu z uwagi na kontynuację zatrudnienia.

Dowód: decyzja z 30.08.2016 r. – k. 10 plik III akt rentowych

W dniu 28.09.2018 roku ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne obliczenie świadczenia, uruchomienie wypłaty emerytury wraz z rekompensatą za pracę w szczególnych warunkach.

Decyzją z 17.10.2018 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił I. P. prawa do wypłaty emerytury z rekompensatą, bowiem stanowisko pracy wskazane w jej świadectwie pracy: starszy operator urządzeń przygotowywania danych w Zakładach (...) S.A. w G., nie odpowiada ściśle stanowisku wymienionemu w wykazie, dziale, pozycji i punkcie zarządzenia resortowego Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 7.07.1987 roku (obsługa mikroskopów i monitorów ekranowych). Skoro ubezpieczona nie posiada 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych udokumentowanych na dzień 31.12.2008 roku, to nie przysługuje prawo do emerytury z rekompensatą.

Kolejną decyzją z 17.10.2018 roku, (...), organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury od dnia 1.09.2018 roku, tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Wysokość świadczenia ustalono na podstawie art. 24, art. 26 i art. 135 ustawy z 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 233 780,85 zł; kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego: 539 335,43 zł; średnie dalsze trwanie życia: 221,70 miesięcy; emerytura wyniosła: 3 487,22 zł. I. P. odwołała się od obu decyzji z dnia 17.10.2018 roku.

Nieoporne, a nadto: wniosek z 28.09.2018 r. – k. 13 plik III akt rentowych

- decyzje z 17.10.2018 r. – k. 19, 20 plik III akt rentowych

W świetle powyższych ustaleń faktycznych Sąd Apelacyjny odmiennie niż Sąd Okręgowy uznał odwołanie ubezpieczonej za bezzasadne.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270, t.j. ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1924, t.j.) stanowi z kolei, że rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 21 ust. 2 ustawy). Jednocześnie z definicji ustawowej rekompensaty wskazanej w art. 2 pkt 5 wynika, że rekompensata jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Gramatyczna wykładnia ustawowej definicji rekompensaty jednoznacznie wskazuje, że świadczenie to dotyczy takich ubezpieczonych, którzy nie mogą nabyć prawa do emerytury pomostowej i którzy równocześnie utracili możliwość nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, to znaczy takich ubezpieczonych, którzy nie spełnili łącznie wyżej określonych warunków przewidzianych w art. 32, art. 46 lub art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Potwierdzeniem tej tezy jest wykładnia art. 2 pkt 5 dokonywana z uwzględnieniem reguł funkcjonalnych (celowościowych). Celem tego przepisu jest bowiem przyznanie odszkodowania za rzeczywistą utratę określonych uprawnień, co oznacza, że musi on dotyczyć tylko tych ubezpieczonych, którzy ze względu na niespełnienie choćby jednego ustawowego warunku (wieku, ogólnego stażu emerytalnego) nie mogli skorzystać z dotychczasowych regulacji i nabyć prawa do emerytury w wieku niższym niż powszechny wiek emerytalny, a także nie mogą skorzystać z regulacji nowych, przewidzianych ustawą o emeryturach pomostowych. Nie dotyczy on natomiast ubezpieczonych, którzy po spełnieniu wszystkich ustawowych warunków wcześniejszego przejścia na emeryturę nie zrealizowali tego uprawnienia.

Również regulacja art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych potwierdza taki sposób rozumienia omawianej rekompensaty. O ile bowiem w ust. 1 przewiduje on pozytywną przesłankę nabycia prawa do rekompensaty, którą stanowi legitymowanie się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, które przy spełnieniu pozostałych warunków dawałoby przecież podstawę do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym według dotychczas obowiązujących przepisów, o tyle w ust. 2 wymienia także przesłankę negatywną, stanowiącą, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Łączne odczytanie art. 2 pkt 5 oraz art. 21 ust. 2 ustawy jednoznacznie wskazuje więc, że w drugim z wymienionych przepisów nie chodzi o nabycie prawa do jakiegokolwiek emerytury, ale do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na jednej z podstaw przewidzianych w ustawie emerytalno-rentowej. Niemożność wcześniejszego skorzystania z uprawnień emerytalnych na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów stanowi bowiem ową szkodę, którą rekompensata ma naprawić przez przyznanie odpowiedniego dodatku do kapitału początkowego (art. 23 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych).

Wymaga podkreślenia, że zarówno art. 2 pkt 5, jak i art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych posługują się tym samym pojęciem nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy emerytalno-rentowej, przy czym pierwszy z nich mówi o utracie możliwości nabycia tego prawa jako jednym z (pozytywnych) elementów definicji rekompensaty, natomiast drugi z tych przepisów uznaje nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emerytalno-rentowej za negatywną przesłankę prawa do rekompensaty. Kluczowa dla rozstrzygnięcia kwestii, kto może skutecznie ubiegać się o prawo do rekompensaty, a kto tego prawa zostanie pozbawiony, jest zatem prawidłowa wykładnia pojęcia „nabycie prawa do emerytury”, przy dokonywaniu której bez wątpienia pomocne będą odnoszące się do tego pojęcia wypowiedzi doktryny oraz orzecznictwa. Tak w doktrynie jak i w judykaturze wyodrębnia się zaś nabycie prawa *in abstracto* (w wyniku kształtującego działania norm prawnych na sferę prawną ich adresatów, którego istota wyraża się w tym, że spełnienie warunków określonych hipotezą normy prawnej w sposób konkretny, sprawdzalny i pozytywny sprawia, iż dyspozycja normy znajduje zastosowanie jako czynnik automatycznie kształtujący sferę prawną określonych podmiotów) oraz nabycie prawa *in concreto* (na podstawie decyzji administracyjnych dotyczących osób indywidualnie chronionych). W ubezpieczeniach społecznych regułą jest przy tym kształtowanie sfery prawnej ubezpieczonych i instytucji ubezpieczeniowej z mocy prawa. Dlatego też, prawa

do świadczeń emerytalnych i rentowych powstają z zastosowaniem mechanizmu ich nabywania *in abstracto* (por. R. Babińska: *Wzruszalność prawomocnych decyzji rentowych*, Warszawa 2007, s. 13-44 oraz K. Ślęzak: *Ochrona emerytalnych praw nabytych*, Warszawa 2009, s. 74-95 i powołana tam literatura oraz orzecznictwo). Generalną zasadę, zgodnie z którą prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia, ustanawia art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Regulację tę rozumie się natomiast w ten sposób, że jeżeli wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury (lub renty) zostały spełnione, to prawo do świadczenia powstaje, nawet gdy nie został złożony wniosek o jego przyznanie (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 listopada 2014 r., I UK 100/14, oraz z dnia 18 lutego 2015 r., I UK 225/14, OSNP 2016 nr 11, poz. 141). Nabycie prawa *in abstracto* nie aktualizuje natomiast obowiązku instytucji ubezpieczeniowej do ustalenia i realizacji świadczenia, bez uprzedniego podjęcia przez ubezpieczonego stosownej czynności, tj. złożenia wniosku emerytalnego (rentowego), przez którą to czynność wnioskodawca ujawnia się jako uprawniony do świadczenia i zainteresowany jego realizacją. Przewidziany w art. 116 ust. 1 ustawy emerytalnej wniosek o świadczenie nie jest zatem elementem układu warunkującego nabycie prawa do emerytury, gdyż ten jest zawarty w przepisach ustawy określających warunki do przyznania tego świadczenia. Jak zauważył Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 20 grudnia 2000 r., III ZP 2/00 (OSNAPiUS 2001 nr 12, poz. 418), wniosek o przyznanie świadczenia stanowi jedynie żądanie realizacji powstałego *ex lege* prawa. Moment złożenia wniosku ma natomiast znaczenie dla określenia początkowej daty uruchomienia wypłaty emerytury lub renty. Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się bowiem poczynając od dnia powstania prawa do nich, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Ukształtowana tym przepisem relacja między nabyciem prawa do świadczenia a jego realizacją wyklucza możliwość wstecznego wypłacania emerytury lub renty, tj. za okres po nabyciu prawa do świadczenia a przed złożeniem wniosku o jego realizację, co ma zapobiegać zjawisku kapitalizacji świadczeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2011 r., I UK 86/11, Legalis). Skoro nabycie prawa do świadczenia emerytalno-rentowego następuje z mocy ustawy, z chwilą spełnienia przez ubezpieczonego wszystkich warunków wymaganych do jego powstania, decyzja organu rentowego ustalająca to prawo ma charakter deklaratoryjny (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r., II UZP 3/11, OSNP 2010 nr 17-8, poz. 217). Ani data złożenia wniosku, ani data wydania decyzji nie przesądza więc o stanie prawnym mającym zastosowanie do oceny istnienia po stronie wnioskodawcy prawa do dochodzonego świadczenia. Należy także przypomnieć, że rozróżnienie powstania prawa do świadczeń emerytalno-rentowych i prawa do ich wypłaty występowało w ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (art. 73 i art. 99). Zatem istnienia prawa do świadczeń, wiążącego się ze spełnieniem warunków nabycia tego prawa nie można utożsamiać z przyznaniem świadczenia. Przyznaniem świadczenia jest ustalenie prawa do jego pobierania, a więc do wypłaty (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1989 r., III UZP 11/89, OSNCP 1990 nr 6, poz. 72 i wcześniejszą uchwałę z dnia 10 sierpnia 1988 r., III UZP 22/88, OSNCP 1989 nr 12, poz. 194, a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2006 r., III UK 95/06).

Podsumowując ten wątek rozważań, wskazać należy, że rekompensata, o której mowa w art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, nie przysługuje osobie, która *ex lege* nabyła prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, chociażby nie złożyła wniosku o to świadczenie i nie uzyskała prawa do niego potwierdzonego decyzją organu rentowego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2019 r., III UK 119/18, Legalis nr 1935445; z dnia 16 maja 2018 r., III UK 88/17, Legalis nr 1823934).

Teza ta ma zaś swoją wagę dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Otóż, przyjmując jako zasadne za Sądem pierwszej instancji, że ubezpieczona wykazała fakt wykonywania pracy w warunkach szczególnych przez okres ponad 15 lat w całości mieszczący się przed dniem 1 stycznia 1999 r. (okoliczności tej organ rentowy nie kwestionował w apelacji) oraz dodatkowo niespornym jest, że ubezpieczona na dzień 1 stycznia 1999 r. posiadała okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze ponad 20 lat - co wynikało chociażby z akt emerytalnych i decyzji o ustaleniu kapitału początkowego - należało wskazać, iż tym samym mogła ona skutecznie ubiegać się o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych przy odpowiednim zastosowaniu art. 184 w związku z art. 32 i art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z FUS po osiągnięciu 55 roku życia, co nastąpiło w dniu 14 września 2009 roku. W tym dniu ubezpieczona spełniła

wszystkie przesłanki uprawniające ją do nabycia wcześniejszej emerytury, jednakże z własnej woli nie skorzystała z możliwości uzyskania tego świadczenia.

W tej sytuacji brak jest podstaw do przyznania ubezpieczonej prawa do rekompensaty. Jak wskazano powyżej rekompensata jest bowiem odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla osób, które nie mogą nabyć prawa do emerytury pomostowej i które równocześnie utraciły możliwość nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Świadczenie to nie przysługuje osobie, która nabyła ex lege prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale nie zrealizowała tego prawa wskutek niezłożenia wniosku o świadczenie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił odwołanie oraz zasądził od ubezpieczonej jako przegrywającej spór na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radcowskie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i w związku z § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radcowskie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zasądzając od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kwotę 240 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Beata Górską Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk Jolanta Hawryszko